

Natura 2000-handleplan 2022–2027
Kaløskovene og Kaløvig
Natura 2000-område nr. N230
Habitatområde H230

FORSLAG

Titel: Natura 2000-handleplan for N230 Kaløskovene og Kalø Vig
Udgiver: Syddjurs Kommune
År: 2023
Forsidefoto: Indsættes i endelig plan
Baggrundskort: Geodanmark: Ortofoto 2023

Må citeres med kildeangivelse.

Indhold

1. Resumé	3
2. Baggrund	3
2.1 Den lovgivningsmæssige ramme	3
2.2 Miljøvurdering af handleplanerne	4
3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode	5
3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	5
3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan	5
4. Behov for indsatser	5
5. Indsatser fordelt på aktør	6
6. Prioritering af den forventede indsats	7
7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse	7
Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres planer for forvaltningsindsatser	8
Bilag 2: Kortbilag	9

FORSLAG

1. Resumé

Handleplanen for N230 Kaløskovene og Kalø Vig beskriver den indsats, der skal igangsættes i Natura 2000-området inden udgangen af 2027. Natura 2000-området består af Habitatområde 230 Kaløskovene og Kalø Vig.

Det overordnede mål for området er beskrevet i afsnit 3.1 i Natura 2000-planen og de konkrete mål i afsnit 3.2. Generelt gælder for dette område, at den samlede forekomst af naturtyper og arters levesteder i Natura 2000-området, uanset om de er kortlagt, skal være stabil eller i fremgang, hvis de naturgivne forhold giver mulighed for det.

Målsætningerne konkretiseres i Natura 2000-planens afsnit 4.1 og 4.2 i form af nogle generelle og områdespecifikke retningslinjer for indsatsprogrammet.

Hovedformålet med indsatserne i perioden 2022-27 er:

1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed
2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder
3. Bekæmpe invasive arter

Indsatsen udføres både på offentlige og private arealer i området. Projekter på private lodsejeres arealer gennemføres helst gennem frivillige aftaler. Der findes blandt andet en række understøttende tilskudsordninger, som kan søges gennem Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen, samt midler til Life-projekter som medfinansieres af EU. Det er dog lovpligtigt for kommunerne at søge at indgå de nødvendige driftsaftaler eller, hvis det ikke lader sig gøre, meddele påbud.

Handleplanen omfatter et enkelt privat areal på 4,5 ha, der er kortlagt som strandeng, naturtype 1330. Området afgræsses, men der er muligvis et potentiale for en mere artsrig tilstand, hvis græsningen justeres i retning af lavere sommergræsningstryk og en længere græsningssæson.

2. Baggrund

Miljøstyrelsen har udarbejdet Natura 2000-planer for 257 Natura 2000-områder, som indgår i den danske del af det europæiske Natura 2000-netværk. Planerne beskriver målene for det enkelte Natura 2000-område og fastlægger de indsatser, der skal ske inden for planperioden 2022–27. Natura 2000-planerne kan ses på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk.

Ud fra Natura 2000-planerne er der udarbejdet Natura 2000-handleplaner for de enkelte Natura 2000-områder. Handleplanerne skal medvirke til at gennemføre Natura 2000-planerne for de enkelte områder. Denne handleplan er udarbejdet af indsæt myndighedernes navne på grundlag af Natura 2000-plan for indsæt områdets nummer og navn.

Hver kommune er ansvarlig for de dele af handleplanen, der vedrører kommunens geografiske område på land og kommunens kystnære områder. Kommunerne er ansvarlige for, at handleplanerne gennemføres inden udgangen af 2027.

Offentlige lodsejere, som ejer arealer i Natura 2000-området, kan vælge at gennemføre Natura 2000-planen direkte i egne planer for forvaltningsindsatser (eks. drifts- og plejeplaner). Der udarbejdes ikke handleplan for Naturstyrelsen arealer da Naturstyrelsen selv udarbejder planer for forvaltningsindsatser. Naturstyrelsens arealer udelades fra denne handleplan i forventning om, at indsatsen er i tråd med Natura2000-planens bevaringsmålsætninger. Data fra Naturstyrelsens arealer er således ikke er behandlet i denne plan, men fremgår af bilag 1. Hvis der er behov for at tydeliggøre ansvarsfordelingen mellem aktører (heriblandt offentlige lodsejere med egne planer for forvaltningsindsatser), tydeliggøres dette i kapitel 5.

2.1 Den lovgivningsmæssige ramme

Den lovgivningsmæssige baggrund for handleplanerne findes i:

- miljømålsloven (lovbekendtgørelse nr. 692 af 26. maj 2023)
- naturbeskyttelsesloven (lovbekendtgørelsen nr. 1392 af 2. oktober 2022)

- bekendtgørelse om kommunalbestyrelsernes Natura 2000-handleplaner (bekendtgørelse nr. 944 af 27. juni 2016)

Det er kommunalbestyrelsen, der er ansvarlig for at gennemføre Natura 2000-planen på de privatejede arealer. Offentlige lodsejere er ansvarlige for at gennemføre Natura 2000-planen på deres egne arealer.

Handleplanen skal ifølge lovgivningen indeholde nedenstående:

- En prioritering af myndighedens forventede forvaltningsindsats i planperioden på baggrund af en opgørelse af behovet for konkrete forvaltningstiltag.
- De forventede initiativer, som myndigheden vil tage for at gennemføre Natura 2000-handleplanen, herunder en plan for interessentinddragelse.
- En oversigt over fordelingen af indsatsen mellem kommunale myndigheder, Miljøstyrelsen og offentlige lodsejere.
- En redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-handleplanen er gennemført for den forudgående periode.

Handleplanen skal ikke omfatte offentligt ejede arealer, hvis der for disse arealer er udarbejdet/udarbejdes en plan for forvaltningsindsatsen, der er i overensstemmelse med de fastsatte mål for naturtilstanden i Natura 2000-planen. Der indsættes et resumé af de offentlige planer i handleplanens bilag.

Handleplanen skal være så konkret, at dens gennemførelse kan vurderes. Dog må handleplanen ikke foregribe det præcise indhold af de aftaler eller afgørelser, der træffes i forhold til den enkelte lodsejer i forbindelse med gennemførelsen af handleplanen.

Handleplanen skal i samspil med vandplanlægningen realisere Natura 2000-planen for så vidt angår vandbehov for de naturtyper, som er direkte afhængige af et vandøkosystem. Natura 2000-planens mål om forbedret vandkvalitet i større søer, vandløb, fjorde og kystvande realiseres gennem indsatsen i vandplanlægningen og skal ikke indgå Natura 2000-handleplanerne.

2.2 Miljøvurdering af handleplanerne

Natura 2000-handleplanerne er en type af planer, som kan være omfattet af krav om miljøvurdering i henhold til Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM) (lovbekendtgørelse nr. 4 af 3. januar 2023) – herefter refereret til som miljøvurderingsloven.

Ved vurderingen af om en handleplan er omfattet af Miljøvurderingsloven ses på kriterierne i lovens § 8. Erfaringsmæssigt er der en del handleplaner, som ikke vil være omfattet af miljøvurderingsloven. Det afhænger dog i alle tilfælde af det konkrete indhold af handleplanen, og der skal derfor altid foretages en særskilt vurdering for hver plan.

Denne handleplan er blevet vurderet i forhold til, om den er omfattet af miljøvurderingsloven. Det er vurderet, at den ikke er omfattet af miljøvurderingsloven og der dermed ikke skal udarbejdes miljøvurdering af handleplanen.

Der er vurderet på, om handleplanen sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser, eller om den vurderes at kunne påvirke internationalt udpegede naturbeskyttelsesområder væsentligt jfr. miljøvurderingslovens §8.

Det er myndighedens vurdering, at handleplanen ikke sætter nye rammer for fremtidige anlægstilladelser.

Det er myndighedens vurdering, at handleplanen er undtaget fra habitatdirektivets artikel 6, stk. 3 og dermed fra vurdering efter miljøvurderingsloven, fordi planerne er "direkte forbundet med eller nødvendige for lokalitetens forvaltning" jfr. artikel 6, stk. 3, 1. pkt. Handleplanen anses som direkte forbundet med og nødvendig for Natura 2000-områdets forvaltning.

For samtlige Natura 2000-planer er der foretaget en strategisk miljøvurdering (SMV). Natura 2000-planerne og de tilhørende miljøvurderinger kan findes på Miljøstyrelsens hjemmeside under Natura 2000, tredje generation planer (2022-2027).

3. Gennemførelse af Natura 2000-handleplan for sidste planperiode

3.1 Redegørelse for gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanerne for anden planperiode har været gældende siden udgangen af 2017. Syddjurs Kommune har i den mellemliggende periode ikke arbejdet for at gennemføre den indsats, der blev beskrevet i Natura 2000-planen for planperioden 2016-2021.

3.2 Foreløbig vurdering af gennemførelse af sidste Natura 2000-handleplan

Handleplanen skal ifølge bekendtgørelsen indeholde en redegørelse for gennemførelsen af handleplanen for den forudgående 6 og 12 års periode, der gør det muligt at vurdere, i hvilket omfang Natura 2000-planen for den forudgående periode er realiseret. Vurderingen, af hvorvidt handleplanerne er gennemført i den forudgående periode, er baseret på, om de planlagte indsatser fra sidste handleplan er opfyldt, eller der er udført tilsvarende tiltag.

Kommunen har ikke udført nogen indsats, da det private areal i hele perioden har været under græsningsdrift. Kommunen vurderer dog, at det er et muligt potentiale for en bedre naturtilstand, hvis græsningen justeres.

Effekten af indsatserne bliver løbende vurderet i det Nationale Overvågningsprogram for Vandmiljø og Natur (NOVANA), som overvåger vandmiljøets og naturens tilstand inden for de områder, der prioriteres i forhold til de politisk fastsatte økonomiske rammer.

4. Behov for indsatser

Natura 2000-planen for området beskriver de konkrete mål for indsatsen. Indsatsprogrammet i Natura 2000-planerne er afstemt, så den økonomiske ramme og den krævede indsats i planerne passer sammen. Til gennemførelse af planerne stiller staten en række virkemidler til rådighed, ligesom det forudsættes, at kommunerne bidrager økonomisk via de midler, som kommunerne er blevet økonomisk kompenseret for af staten (DUT-midlerne).

På baggrund af Natura 2000-planen har kommunen vurderet, at der er behov for nedenstående konkrete forvaltningstiltag. Handleplanmyndigheden skal forsøge at indgå frivillige aftaler med lodsejere om drift. Hvor dette ikke er muligt, skal myndigheden påbyde en bestemt drift, hvis det er nødvendigt for opnåelse af målene i Natura 2000-planen eller for at forhindre forringelse og forstyrrelse.

Offentlige lodsejere skal selv organisere gennemførelse af indsatser på egne arealer, ligesom private også af egen kraft kan udføre indsatserne

For både private og offentlige lodsejere gælder dog, at en række aktiviteter skal anmeldes til kommunen inden de iværksættes. Aktiviteterne er nævnt i bilag 2 til naturbeskyttelsesloven. I dette Natura2000-område er det primært følgende aktivitet, der er relevant:

- Væsentlig ændring inden for kort tid i græsningsintensitet, herunder ophør med græsning eller høslet.

Der er udarbejdet en vejledning om reglerne for anmeldelse, som kan ses her: [anmeldevejledning.pdf \(mst.dk\)](#). Både offentlige og private lodsejere skal være opmærksomme på, at pligten til at melde

aktiviteterne gælder uanset om aktiviteten er omtalt i Natura2000-plan, handleplan eller en offentlig lodsejers driftsplan.

Især ændring af græsningsintensitet er relevant, da græsningsintensiteten er af stor betydning for tilstanden af de lysåbne naturtyper. Der kan ikke gives en udtømmende liste over hvilke ændringer, der er væsentlige, men som udgangspunkt skal alle ændringer anmeldes, hvis man selv forventer en effekt. Det gælder naturligvis ophør og opstart af græsning. Det kan også omfatte et skift fra kvæg til får, hvis man ønsker at græsse mere på rynket rose eller vedplanter. Det kan også være et skift i græsningssæson, så en fårebesætning græsser forår og sommer i stedet for efterår.

Kommunen vil i det enkelte tilfælde vurdere konkret, om ændringen kan modarbejde naturkvaliteten og vil i så fald søge at aftale eller påbyde en alternativ drift. Ved vurderinger af eventuelle påvirkninger gælder forsigtighedsprincippet. Man må altså kun ændre græsningen, hvis det er helt sikkert, at det støtter Natura2000-planens målsætninger om god, alsidig naturtilstand. Derfor bør både private og offentlige lodsejere anmelde alle græsningsændringer til kommunen.

I Natura2000-områder bliver naturtyperne på udpegningsgrundlaget kortlagt hvert 6. år. De data, der ligger til grund for denne Natura2000-handleplan, er indhentet fra 2016-2019 og viser derfor ikke den aktuelle tilstand i 2023.

Ved kortlægningen bliver der udarbejdet en tilstandsvurdering. Metoden til tilstandsvurdering er meget sårbar overfor tilfældige udsving i de enkelte områder, og den registrerer ikke, om der er blomstring, vilde bier eller sommerfugle. Det tæller højt, om der er græsning og om de ønskede plantearter til stede, men den skelner ikke imellem om planterne faktisk blomstrer eller arealet er græsset hårdt til en monoton plæne uden variation. Man kan således "dyrke" en høj tilstandsvurdering ved at græsse et overdrev hårdt ned og supplere med en brakpudsning i juli, der fjerner resten af blomsterne. Dette er ikke en fejl, da tilstandsvurderingssystemet også er udviklet til at se overordnede tendenser på regionalt plan og på landsplan. Det betyder dog, at data fra tilstandsvurderingssystemet ikke biologisk meningsfuldt kan bruges som det eneste grundlag, når man skal vurdere, om et areal har udviklet sig positivt eller negativt mellem 2 kortlægningsperioder, eller om det reelt har en ønskelig naturtilstand med alsidig flora og fauna.

Da datagrundlaget således er et øjebliksbillede fra 2016-2019 og ikke registrerer f.eks. naturskadelig overgræsning, vil kommunen forholde sig kritisk til tilstandsvurderingen, når vi vurderer, hvor der er behov for en indsats. Natura2000-planerne har fokus på naturlige processer og flere arter end dem, der tilgodeses i tilstandsvurderingssystemet, og der kan derfor på en række arealer være behov for bl.a. at ændre græsningen, selv om arealerne i tilstandsvurderingen allerede har en høj eller god tilstand.

Tabel 1: Behov for indsatser for naturtyperne*

Forventede indsatser		Skøn over behov:		
		Igangværende indsats	Ny indsats	Samlet behov for indsats
Lysåbne naturtyper	Ekstensiv afgræsning	0 ha	Op til 4,5ha	Op til 4,5 ha

* Omfatter ikke offentlige arealer, hvor ejeren gennemfører Natura 2000-planen i egne planer for forvaltningsindsatser. Se resumé af plan for forvaltningsindsatserne i bilag 1.

** Rydning af invasive arter har ikke været en prioriteret indsats i første planperiode for skovbevoksede, fredskovspligtige arealer, hvorfor det ikke er muligt at angive et areal for, hvor der er igangværende indsatser fra første planperiode (2010-21).

5. Indsatser fordelt på aktør

Grundlæggende er ansvaret fordelt, så kommunerne er ansvarlig myndighed på alle arealer i kommunen undtagen de skovbevoksede fredskovspligtige arealer.

Miljøstyrelsen er ansvarlig myndighed for de skovbevoksede fredskovspligtige arealer. Det gælder dog, at kommunerne er ansvarlige for de arealer i fredskov, der er beskyttet efter §3 i naturbeskyttelsesloven.

Myndighederne er ansvarlige, jfr. ovenstående fordeling, for gennemførelse af handleplanen undtagen for offentlige arealer, hvor lodsejer selv er ansvarlige for at gennemføre handleplanen. De fleste indsatser er geografisk bestemt, hvorved den nævnte myndigheds- og arealdeling er gældende. Det er muligt at finde relevante Natura 2000-geodata i [MiljøGIS](#)¹. Endvidere kan overvågningsdata fra NOVANA-programmet tilgås via [Danmarks Miljøportal](#)² og i Natura 2000-basisanalyserne.

Der kan være indsatser i Natura 2000-planens indsatsprogram, hvor der ikke er samme klare geografiske afgrænsning. I denne handleplan er der en naturlig ansvarsfordeling ud fra den geografiske afgrænsning, og dermed hvilken myndighed, der er ansvarlig for gennemførelse.

6. Prioritering af den forventede indsats

Natura 2000-planerne 2022-2027 har især fokus på en naturforvaltning, hvor man gør brug af naturens egne dynamikker. Samtidig fastholdes en række indsatser, der er kendt fra de gældende planer.

Hovedformålene med indsatserne i tredje planperiode (2022-2027) er:

- 1. Fokus på mere naturlige processer og naturens robusthed**
  - 1.1. der er øget fokus på en mere naturnær forvaltning med fokus på at sikre sammenhæng i naturen og mere naturlige dynamikker i Natura 2000-områderne
  - 1.2. der arbejdes for at udvide arealet med urørt skov
  - 1.3. der er fokus på tiltag mod klimaforandringer og dermed områdernes robusthed over for pludselige hændelser
- 2. Sikre og forbedre tilstanden af den eksisterende natur og levesteder hvilket bl.a. er i overensstemmelse med 'brandmandens lov' og EU's biodiversitetsstrategi 2030**
  - 2.1. fortsætte arbejdet med at sikre naturtilstanden f.eks. ved naturpleje på plejekrævende arealer
  - 2.2. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for og udlægge forstyrrelsesfrie zoner bl.a. til gavn for trækfugle, marine naturtyper og havpattedyr
  - 2.3. fokus på indsatser, der gavner truede arter og fugle
  - 2.4. fortsætte arbejdet med at afsøge behovet for at regulere fiskeri i beskyttede områder
- 3. Bekæmpe invasive arter**
  - 3.1. fortsætte arbejdet med at bekæmpe invasive arter

Prioriteringen af den forventede forvaltningsindsats i planperioden er sket på baggrund af opgørelsen af behovet for konkrete indsatser (se kapitel 4). Den nedenstående prioritering afspejler således den forventede tidsfølge af indsatsen i forbindelse med de konkrete forvaltningstiltag.

Kommunen vil søge at indgå aftale med lodsejer om en tilretning af græsningsdriften på det private strandengsareal.

7. Forventede initiativer og plan for interessentinddragelse

Projekterne gennemføres ved frivillige aftaler eller efter påbud, og derfor er det i mange tilfælde ikke på nuværende tidspunkt muligt at beskrive hvornår projekterne bliver udført. Kommunen vil i hvert enkelt tilfælde sørge for, at relevante interessenter bliver inddraget.

Der vil være tale om en lokal indsats, der primært berører den enlige lodsejer. Det er derfor kommunens hensigt, at der ikke sker inddragelse af Grønt Råd eller andre eksterne interessenter i forbindelse med realiseringen af handleplanen. Kun hvis indsatsen konkret får en effekt for andre interessenter end ejer og bruger, vil de blive involveret.

¹ <https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?profile=natura2000planer3-2022>

² <https://www.miljoportal.dk/>

Bilag 1: Resumé af offentlige lodsejeres planer for forvaltningsindsatser

Her indsættes i den endelige plan et resumé af Naturstyrelsens plan for forvaltning

FORSLAG

Bilag 2: Kortbilag

Herunder er indsat kort over området. Naturstyrelsens arealer er vist med blå skravering. Private lysåbne arealer, omfattet af planen, er vist med grøn skravering.

